A°. 1830. N°. 16.

SURINAAM- SCHE KRANT.

DINGSDAG, DEN 23sten FEBRUARIJ.

PARAMARIBO, 22 *Februarij*; 1830.

In *Nederl. Staats Couranten* van Nov. l.l. leest men:

RUSLAND.

Volgens berigten uit Odessa neemt de graanhandel aldaar, sedert het einde des oorlogs en sedert het ophouden der pestbesmetting zeer in levendigheid toe. In acht dagen tijds waren aldaar uit de omliggende gewesten 4614 wagens met 54,555 Tschetwert (ruim 3500 N. last) graan aangekomen. — De Keizer heeft een eigenhandigen brief aan den geheimen Raad en Staats Sekretaris *Daschkow* geschreven, om hem zijne erkentelijkheid te betuigen voor de goede vruchten, welke deszelfs grondige kennis van den toestand van Turkije gedragen heeft, bij het regelen van de nieuwe betrekkingen tusschen beide Rijken.

Twee andere Staatsdienaars, de Minister van Binnenlandsche zaken, Generaal-Adjudant *Sakrewskij*, en de Staats-Sekretaris *Bludow*, welke insgelijks niet vreemd aan de verhandelingen wegens de vast te stellen vredes voorwaarden schijnen geweest te zijn, waren in de laatste dagen naar St. Petersburg teruggekeerd.

DUITSCHLAND.

Bij besluit van Z. M. den Koning van Pruissen van 22 October zijn Z. K. H. Prins *Wilhelm van Pruissen* (broeder des Konings) en de Luitenant-Generaal *van Carlowitz* ontslagen geworden uit de betrekkingen van Gouverneur en Ondergouverneur van Mainz. De Generaal-Majoor Baron *van Müffling* is tot Kommandant van Mainz benoemd geworden.

Den 6den November heeft de Generaal *van Carlowitz*, als plaatsvervanger van Prins *Wilhelm*, de betrekking van Gouverneur der genoemde vesting aan den Oostenrijkschen Veldmaarschalk-Luitenant Graaf *van Mensdorff*, als plaatsvervanger van den Oostenrijkschen Veldmaarschalk Hertog *Ferdinand van Wurtemberg*, overgedragen, terwijl de Graaf *van Mensdorff* het kommando der vesting aan den Generaal *van Müffling* overdroeg.

FRANKRIJK.

De Koning en Koningin van Napels met de Prinses *Maria Kristina*, verloofde van den Koning van Spanje, hare oudste zuster, de Hertogin van *Berrij* en de Infant Don *Francisco de Paula*, met zijne gemalin, tweede zuster der Bruid, bevonden zich den 5den November nog te Grenoble, waar reeds verscheidene feesten te hunner eere gegeven waren geworden. Op den vorigen dag waren de hooge ambtenaren en krijgsbevelhebbers, die te Grenoble aanwezig waren, aan deze Vorstelijke personen voorgesteld; bij welke gelegenheid de laatstgenoemden met een aantal aanspraken zijn begroet. Onder anderen heeft de Heer *Mauler*, Kamer-President bij het Koninklijk Geregtshof te Grenoble, den Koning van Napels op de volgende wijze aangesproken:

» SIRE,

» Het Koninklijk Geregtshof van Grenoble verzoekt Uwe Majesteit, om de betuiging van deszelfs allerdiepsten eerbied wel te willen aannemen.

» *Wij leven in eenen tijd van wonderen!* Hoe zeer begunstigt ons de goddelijke Voorzienigheid! Welk een roem daalt op Frankrijk neder! Wij zien de nakomelingen van den grooten Koning *Lodewijk*, van dien heiligen, en de telgen van Koning *Hendrik IV*, wien het Fransche volk den goeden *Hendrik* noemde, vereenigd, om *de beschaving van Europa te handhaven*, en om door hunnen roemrijken arbeid, door hun edelaardig voorbeeld, den vrede en het geluk van het menschelijk geslacht te verhaasten!"

De Fransche *Moniteur* neemt deze aanspraak te gelijk met de andere over, en voegt er nog de aanmerking bij, dat de Koning van Napels daarop met die roerende goedheid geantwoord heeft, welke het geslacht der *Bourbons* zoo bijzonder kenmerkt.

PORTUGAL.

Men heeft in Engeland Noord-Amerikaansche dagbladen ontvangen; in sommige van welke de Regering der Vereenigde Staten vrij hevig gegispt wordt, omdat zij een door Don *Miguel* gevolmagtigd zaakgelastigde als zoodanig erkent, en dus gerekend zoude kunnen worden, omtrent de wettigheid van den tegenwoordigen beheerscher van Portugal geenen twijfel meer te voeden. Een dier bladen zegt daaromtrent onder anderen het volgende, waarbij bepaaldelijk op het aanhouden van den Amerikaanschen koopvaarder *Galatea* door het Portugesche smaldeel voor Terceira gezinspeeld wordt:

» Bedaarde beschouwers der wereldsche zaken hebben met eenige verwondering gezien, dat de Regering der Vereenigde Staten met zoo veel overhaasting het gezag van Don *Miguel* erkend heeft, wiens willekeurig bestuur zich tot nu toe door geene enkele edele daad heeft onderscheiden, maar zich integendeel door eene onophoudelijke en wreedaardige vervolging van vaderlandslievende onderdanen heeft gekenmerkt, die in de geschiedboeken der volken bijna zonder wedergade is. Het gedrag der Scheepsbevelhebbers van Don *Miguel* is een waardig tegenhanger van het zijne geweest. Schepen, die geenerlei inbreuk op bestaande regten hadden gemaakt en op eene wettige en eervolle wijze handelsgewin zochten te verwerven, Amerikaansche schepen daarenboven, zijn door deze verachtelijke zeeschuimers aangehouden en van hunne ladingen beroofd; ja, men heeft op de manschap daarvan moedwillig gevuurd, dezelve in gevangenissen geworpen, of hen laten ontsnappen, zonder dat zij iets anders dan hun leven konden redden.

Zulk een man wordt met zoo vele kiesche beleefdheid door onze Regering behandeld, op een oogenblik, dat zijne herhaalde beleedigingen, jegens onzen Staat de verontwaardiging van ieder weldenkende hebben opgewekt of behooren op te wekken. Gelukkig intusschen heeft zijn stelsel van onderdrukking thans (door de nederlaag op Terceira) eenen hevigen stoot geleden, en hij is door diezelfde mannen gekastijd geworden, die hij in slaafsche ketenen wilde knellen. Hij mag wel van geluk spreken, zoo deze tegenspoed niet voor zijne andere onderdanen, die thans allen door vrees teruggehouden worden, om hunne regten te doen gelden, een teeken tot opstand wordt; en zij niet al ras de boeijen van den dwingeland en overweldiger voor altijd verbreken.

» Wij kunnen, om van het eigenlijke Portugal niet te spreken uit zekere bronnen berigten, dat het gezag van Don *Miguel* op Sint-Michaël en Madeira slechts op zeer zwakke grondslagen rust, en bij de minste aanleiding omvergeworpen kan worden. Na het gebeurde op den 11den Augustus zal hij wel geene nieuwe poging tot herovering van Terceira wagen; doch al deed hij zulks, dan wachten hem daar slechts nieuwe vernederingen en nieuw verlies van krijgsvolk."

Hetzelfde dagblad maakt te gelijkertijd eene verklaring van den Heer *de Figaniere e Morao* bekend, die sedert October 1826 Portugeesch Konsul voor de Staten van New-York, Connecticut en East-Jersey is geweest, doch thans aan het hoofdbestuur der Vereenigde Staten heeft te kennen gegeven, dat hij die betrekking nigt langer wil blijven waarnemen, omdat hij niet als een dienaar van den Infant Don *Miguel* beschouwd wil worden, en de pligten jegens zijne wettige Koningin niet vermag te schenden. Deze verklaring is den 6den October te New-York gedagteekend.

MENGELWERK.

DE UURWERKMAKER VAN DEN PAUS.

Het is bekend, dat de bedelaars te *Rome* hun toilet maken op het Kapitool; dat de koekebakkers zich ophouden op den berg *Aventin*; dat de waarzeggers hunne orakels op de *Tarpeïsche* rots uitkramen, en dat de gerstewater-uitventers, met hunne gepluimde mutsen en verzilverde bellen, trotschelijk het renperk betreden, waar NERO de Keizerlijke kroon ter zijde legde, om voor het Romeinsche volk te dansen of te declameren. De oude Volkspoort is niet gelukkiger dan de doorluchtige overblijfsels die haar omringen: vijf of zes stalletjes, die men winkels gelieft te noemen, vermelden hare onsterfelijkheid! In een dezer nederige verblijven woonde, onder het Pausschap van CLEMENS XIV., JACQUES BORNOMIO, een zeer ervaren werktuigkundige en uurwerkmaker. Vol geestdrift voor zijne kunst, had hij vier wereelddeelen doorkruist, en geraadpleegd met de Magi en de Bramins, de Chaldeesche wijzen en de Parijsche wiskundigen. Sinds zijn twintigste levensjaar hadden zijne gelukkige ontdekkingen hem de bewondering en hoogachting van onderscheidene geleerde Genootschappen verworven; maar — van vermaardheid zoo min, als akademische lauwerkransen, kan iemand leven. De Liefde had hem eene echtgenoot, Hymen kinderen geschonken. Men moet de pligten vervullen, welke deze beide Godheden ons opleggen; maar BORNOMIO wist, dat *sine Cerere et Bacho friget Venus*. Te *Rome*, zijn aangenomen vaderland, zich nederzettende, huurde hij een winkeltje, tegen de Volkspoort aan gebouwd. Daar stalde hij scheepsuurwerken, uurglazen, kostbare snuifdoozen uit, die, onder den neus der verbaasde snuivers, de aardigste Napolitaansche airtjes speelden. Het gemeen vermaakte zich met de vernuftige voortbrengselen van het genie van BORNOMIO aan te gapen; maar BORNOMIO verhongerde, en de onvruchtbare bewondering zijner medeburgeren, arm en onbeschaafd, bragt geene once vleesch in den pot van het gezin. Wat zou hij doen? Behoefte scherpt den geest, en gaf hem dit besluit in. Hij schreef aan den Paus. « Zeer heilige Vader! Uwe treffende minzaamheid, Uwe onveranderlijke liefdadigheid bezorgen U telken dage tallooze verzoekschriften. De armste misschien van alle Uwe onderdanen heeft slechts ééne nederige en vurige bede. Dingsdag gaat Gij naar het *Quirinaal*. Verwaardig U, drie minuten te vertoeven aan de deur van een armen uurwerkmaker, die in een winkeltje woont aan de Volkspoort. Uwe tegenwoordigheid zal voor hem eene bron van zegen en voorspoed zijn, en Gij zult het geluk verzekeren des ongelukkigen gezins van Uwen zeer nederigen onderdaan, BORNOMIO."

De Paus ontving het smeekschrift van den uurwerkmaker, glimlachte en antwoordde, dat hij niet zou in gebreke blijven, om aan de uitnoodiging, hem gedaan, te voldoen. Het behaagde hem zelfs, zijne weldaad te verhoogen, door, tegen gewoonte te bevelen, ditmaal naar het Quirinaal te rijden in groote liverei. Naauwelijks had het rijtuig van den Heiligen Vader de Volkspoort bereikt, en hield het gevolg stil, of BORNOMIO, omringd van zijn gezin, trad uit zijne woning, wierp zich aan de voeten van den Paus, en bood hem een zeer zamengesteld horologie aan, dat den tijd van alle de gewesten der aarde aanwees, en elk uur de twaalf Apostelen van uit eene soort van galerij deed verschijnen, en zich plaatsen op het uur, waarmede zij in betrekking stonden; maar, hetgeen den eerbiedwaardigen Kerkvoogd inzonderheid streelde, was een zakuurwerk, versierd met zijn portret, en beurtelings het Te Deum, het Exaudiat, het

Gloria in excelsis en het Credo speelende. — Nadat BORNOMIO blijken der vorstelijke milddadigheid had ontvangen, zette hij boven zijnen winkel, met groote letteren: UURWERKMAKER VAN DEN PAUS. Des anderen daags stroomden de Engelschen, Franschen, Grieken en Duitschers, die te *Rome* woonden naar hem toe, en hij kreeg bestellingen ter waarde van meer dan een half millioen guldens. « O, gelukkige inval," riep hij naderhand dikwijls, in het midden van zijn welvarend huisgezin, uit, « die op ééns alle « de bezwaren mijner moeijelijke loopbaan « deed verdwijnen! Ik sliep als op eene harde « rots, thans rust ik op dons; ik dronk het « water, dat de *Tiber* als met weerzin in « onze openbare fonteinen stort, thans lep ik « den wijn van *Sicilië* en van *Frankrijk*. « Mijne kinderen," vervolgde hij, « verwerft « u kundigheden en schept u talenten!" De goede man vergat, dat wetenschap niet geleidt tot kuiperij, en dat hij zelf, in weerwil zijner kennisse, van zijnen moed en zijne werkzaamheid, veelligt altijd arm en onopgemerkt zou zijn gebleven, indien het hem niet gelukt ware te worden *Uurwerkmaker van den Paus.*

Betoonde edelmoedigheid van NAPOLEON *aan een' geheimschrijver, die zich aan pligtverzuim had schuldig gemaakt.*

De werkzaamheid van *Napoleons* geheimschrijvers was, onder zijn bewind, van alle slavernij, wel de zwaardste. Dag en nacht moest men gereed staan; slaap, eten, gezondheid, vermoeijing, niets werd ontzien. Een minuut afwezendheid was eene misdaad. Baron *Maineval* en *Fain* wisten dit, bij ondervinding: maar, in schavergoeding daarvoor, genoten zij ook zijn onbepaald vertrouwen; in de ingewikkeldste dingen zelfs ging hij aan op hunne bescheidenheid, beloonde ze koninklijk, en op zoo eene toch altijd gevaarspellende wijze bezaten die twee genoemde lieden *Napoleons* gunst. Op een zekeren dag, om twee uren, in den namiddag, verkiest de keizer te gaan jagen. « Denkelijk zal hij, naar gewoonte, vier uren van huis blijven." Zoo denkt *Maineval*, en denkt er bij: het is heden zijns vaders verjaardag, en mag hij het ligt wagen, om een korten tijd, het paleis te verlaten. Hij had ook een klein landgoed gekocht, dat hij, op dien dag, aan zijnen vader ten geschenke wilde geven. Hij doet zijn vertrek weten, zijne vrienden wachten hem op, ontvangen hem, met hartelijkheid, men zag hem toch zoo zeldzaam! De zoon verjaart zijnen vader, met dit onverwacht geschenk, de blijdschap neemt toe, de maaltijd is gereed; men noodigt hem tot denzelven, maar hij weigert. « De keizer mogt eens terug komen, en naar mij vragen." « Och! hij zal op u niet boos zijn — gij waart nooit afwezend, als hij u liet roepen." Men verdubbelt het aanzoek van te blijven, eindelijk geeft hij toe, de tijd en vervliegt. Nu komt de keizer terug, ook vroeger, dan anders: gaat zijn kabinet in, en zegt: « *Maineval* moet geroepen worden." Men zoekt hem, zonder hem ergens te vinden. *Napoleon* wordt ongeduldig: vraagt andermaal naar hem. Men durft niet zeggen, dat hij niet te vinden is, eindelijk moet er het hooge woord uit. Ten laatsten is *Maineval* terug. « de keizer heeft naar u gevraagd, hij is knorrig." « Alles is verloren" zegt *Maineval* bij zich zelven. Hij vat echter moed, en laat zich aandienen. De ontmoeting was, om te schrikken. « Waar komt gij van daan? ga henen naar uwe zaken!" graauwt hem *Napoleon* toe. « Ik heb geen menschen noodig, die hunnen pligt verzuimen." *Maineval* verwijdert zich bevend, sliep den geheelen nacht niet, daar hij zijne hoop te luur gesteld, zijne diensten verworpen, zijn geluk verloren zag. Hij had eenen verschrikkelijken nacht! Eindelijk komt de dag aan. Nu herinnert hij zich: de keizer heeft mij niet stellig afgedankt. Hierop kleedt hij zich, en gaat op het gewoon uur naar des keizers kabinet. Eenige oogenblikken daarna, komt *Napoleon* binnen, ziet hem aan, zonder te spreken, schrijft iets op een los papier, rijst op, en gaat het vertrek doorwandelen. *Maineval* vervolgt de taak, die hij heeft, zonder zijne oogen op te slaan. *Napoleon*, met de handen, op den rug, gaat nu voor hem staan, en vraagt hem « wat scheelt er aan? zijt gij niet wel?" « Neen, Sire!" zegt de ander, met een bevende stem, terwijl hij opstaat. « Ga zitten, gij zijt ziek, ik houd niet van veinzen, zeg mij de waarheid." — *Sire!* de vrees, van uwe goedheid misbruikt te hebben, heeft mij de nachtrust ontnomen." « Waar zijt gij dan gisteren geweest?" *Mainval* verhaalt hem alles. « Ik dacht, dat klein landgoed zoude mijn vader regt welkom zijn." « Maar waarvan daan hebt gij het geld gehaald, waarmede gij dat landgoed gekocht hebt?" « Sire! ik had het van mijn jaargeld, sedert eenigen tijd, uitgespaard." *Napoleon* zag hem een oogenblik aan, en zeide daarop: neem een stuk papier en schrijf: de Thesaurier der lijst van den Burgerlijken staat wordt gelast te betalen, aan toonder dezes, de somme van *tachtig duizend* francs, nu nam hij zijn zegel, drukte het er onder, als zijne handteekening, en voegde er bij; « steek dit in uw' zak, en laat ons nu gaan zitten, om geregeld onze zaken af te werken."

VERNUFTIGEN INVAL, OM EEN' ZAKKENROLLER TE ONTDEKKEN.

« Er is een dief onder ons, want men heeft « mij 8 francs uit mijn zak ontstolen; men « moet dien uitvinden," zeide *Lebert*, een der bedienden bij zekere inrigting te Parijs. tot zijne kameraden. Elk van hen betuigde zijne onschuld. « Dat moet evenwel aan den « dag komen," sprak *Guillou*, « en mij valt « daar een middel in, om den dader te ont« dekken. Laat ons zoo veel stroohalmen « nemen als wij sterk zijn: hij, die den *lang*« *sten* heeft, is de dief." Dit voorstel kwam allen, in den eersten opslag, belagchelijk voor; maar de voorsteller was eene snuggere bol, en het gelukte hem eindelijk, al schertsende, hetzelve te doen aannemen. *Guillou* verzamelde de benoodigde halmen, bood elk van hen eenen aan, en — die van *Roucard* was veel *korter*, dan die zijner kameraden. « Gij zijt de dief!" (met dezen uitroep viel nu terstond, op een' nadrukkelijken toon, *Guillou* dezen op het lijf:) « want gij hebt « u zelven verraden, door den halm te bre« ken, uit vrees van den *langsten* te heb« ben: zoo gij onschuldig waart, zou gij uwen « halm niet verkort hebben; zij waren alle even « lang." Zijn onwillekeurig beven zoo wel, als zijn hardnekkig wederstreven van dien proef, hadden den dader reeds vooraf aan den schranderen *Guillou* kenbaar gemaakt.

ADVERTENTIEN.

De Procureur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, zal ten behoeve van diverse Gevangenen, aanbesteden, de leverantie van:

88 *gemaakte lange Broeken van Osnabrugsch Linnen.*

88 *gemaakte Mans Hemden van Vlaamsch Linnen;* en

44 *paren Mans Schoenen.*

Waarvan de Inschrijving-billetten, vergezeld met monsters, ten deszelfs Burele zullen worden aangenomen tot op den middag van Woensdag, den 24sten dezer.

Paramaribo, 19 Februarij, 1830.

Namens den Procureur Generaal voornd.

CHs. LIONARONS,
2e. Commies.

Al degenen, welke over den Jare 1829 nog eenige vorderingen mogten hebben, ten laste van het Publick Ministerie, in de Nederlandsche West-Indische Bezittingen, worden verzocht, hunne rekeningen deswegens, uiterlijk voor den 15den Maart, e. k., in te dienen, ten Burele van den Procureur Generaal, ten einde na accoord bevinding, de betaling derzelver rekeningen, zoude kunnen worden bevorderd.

Paramaribo, 22 Februarij, 1830.

De Tweede Commies ten Burele van den Procureur Generaal, en op last van denzelven,
CHs. LIONARONS.

De bij vorige Couranten geannonceerde Verkoop, van de Plantagie *Rees en Krop*, in *Tapoeripa*, zal plaats hebben, op den 26sten dezer Maand, des namiddags ten *Vier* uren, door de Vendumeesteresse C. S. GOMPERTS, alwaar inmiddels de inventaris, de bewijzen van eigendom en de veil-condities ter *visie* liggen.

Paramaribo, 23 Februarij, 1830.

SALOMON DE LA PARRA, qq.

TOONEEL-BERIGT.

Op *HEDEN*, zal, in den Schouwburg, in de *Saramaccastraat*, ten benefice van den Ondergeteekende, worden ten Tooneele gevoerd: DE HUISSELIJKE TWIST, *Tooneelspel;* op het einde waarvan Mevr. de Wed. P. J. KROON, het voortreffelijk Dichtstuk: DE ECHTSCHEIDING, van onzen Hollandschen Dichter H. TOLLENS, zal reciteren. — Tot slotte: HET LANDHUIS AAN DEN GROOTEN WEG, *Vrolijk Blijspel.* — Tusschen beiden, zal den Heer E. TOVAR optreden, in het karakter van HAMLET, in het beroemde *Treurspel* van dien naam, 2den Bedrijf, 3den Tooneel.

D. J. KAMPHUIJZEN.

De Vendumeester M. A. SALOMONS, zal op Woensdag, den 3den Maart aanstaande, in het huis thans bewoond door den Heer P. T. F. NOBEL (naast den Heer L. THIJM), des namiddags ten *Vier* uren, op *VENDU* verkoopen: Wel onderhoudene Meubelen, Zilver-, Pleet- en Glaswerk; alsmede een Chais en fraaije Tuigen, met Koper gemonteerd; de Goederen zullen te bezigtigen zijn *twee* dagen voor en op den Verkoopdag, des morgens van *Acht* tot *Een* uren.

Ook is *uit de Hand te koop:* Een fraai *HUIS* en *ERF*, geheel nieuw gerepareerd en geverfd, staande in de *Gravenstraat*, en te bevragen bij voorgemelde Vendumeester.

M. A. SALOMONS, zal *HEDEN* ten *Negen* uren, op *VENDU* verkoopen: Provisien en Stukgoederen; wel onderhoudene Meubelen; en een Jol met toebehooren.

Alsmede een Neger, genaamd FORTUIN, een bekwame *Kok.*

*** Wed. C. S. GOMPERTS, zal Vrijdag, op *VENDU* verkoopen: Provisien en Stukgoederen.

Alsmede van het Schip *LEBREN*, Masten, Stengen, Raas- en Touwwerk, zijnde Staggen, Wanten, enz. Alles te bezigtigen op de *Plaats* en voor de Deur van den Heer F. EIJSBREKER.

NAAR *AMSTERDAM* zal vertrekken, het Schip *Zorgvuldigheid*, ultimo Maart aanstaande.

Paramaribo, 15 Februarij, 1830.

DEKKER.

Kapt. J. A. DE HAAS, *qq.*, voerende het Schip *Aurora*, zal op den 20sten Maart, e. k., deszelfs Brievenzak sluiten, en de retour reis naar *Amsterdam* aannemen.

Paramaribo, 22 Februarij, 1830.

J. B. BODEMAN, voerende de Brik *DE GOEDE VERWACHTING*, zal den 24 Maart aanstaande, naar *Amsterdam* vertrekken.

Die iets van gemelde Bodem of hem te vorderen hebben, kunnen dadelijke betaling erlangen, en die aan hem verschuldigd zijn, worden allervriendelijkst verzocht, betaling te presteren.

Paramaribo, 22 Februarij, 1830.

SCHEEPS-TIJDING.

UITGEKLAARD.

Den 17den dezer, de Nd. Am. Brik *Camel*, Kapt. T. TATE, naar Salem; lading: 121 vaten Malassie.

Den 18den, het Schip *Elisabeth Cornelia*, Kapt. J. D. DIETZ, naar Amsterdam; lading: 58 vaten, 1872 bal. heele en 153 dito gebrok. Koffij, en 53 bal. sch. Katoen.

Den 19den, het Schip *Augustin*, Kapt. F. A. RUNNEMEIJER, naar Antwerpen; lading: 390 vaten Suiker, 46 balen schoone en 10 balen vuile Katoen en 10 vaten Rum.

Ter Drukkerij van de Erven C. J. FUCHS.